

בעין חינוך

בעין חינוכית מספר 47, כ"א באלול תשס"ח

היום בו חזרתי בתשובה

להיוולד למשפחה חילונית וביום מן הימים לחזור בתשובה. ספק גדול אם אי פעם אצליח להנביע מתוכי מקוריות בעבודת השם ואותנטיות ביראת שמים כפי שמתגלה אצל חוזרים בתשובה. אחד ההבדלים המהותיים שאני מוצא בין אדם שנולד דתי לחוזר בתשובה הוא הפער שבין הצורך לעשות את הדברים (כי כך כתוב, כי כך למדנו והתחכנו וכו') ובין הרצון האמתי והכן לקיים אותם. את מיטב שנותיי העברתי עטוי ומלוכב בכל הסממנים המעידים כי אני "דתי" (התפללתי במניין, הנחתי תפילין, פה ושם אפילו שמעתי שיעור כזה או אחר), אולם כל אלו נעשו בעיקר במסגרת הפרוטוקול – כי כך צריך לעשות. מעשים בעלמא נטולי רגש ומשמעות. סוג של ציק שספק גדול אם יש לו כיסוי.

לפני כמה שבועות מצאתי את עצמי יחד עם עוד כמה עשרות אנשים בשיעור במרכז "שורשים" ליד רחוב שינקין בתל אביב. היו שם נשים וגברים, דתיים, חרדים וחילוניים. צעירים לצד סבתות שפרשו לגמלאות. מקבץ בלתי-אפשרי של נשמות המעיד כי מה שעד לא מזמן היה מכונה "תנועת התשובה" הפך לתנועת-מחאה חוצה מגזרים וגבולות. אני כותב "מחאה" משום שהגורם המביא אנשים דתיים וחילוניים כאחד למרכזי תשובה כמו "שורשים" ו"ראש יהודי" הוא החיפוש אחר האבידה האישית שלהם. החילוניים יאמרו כי הם מחפשים משמעות, הדתיים לעומת זאת יספרו כי הם מחפשים סוף-סוף להרגיש משהו, אולם הצד השווה בכולם היא אותה עצבות ואפרוריות שמשתלטת על החיים. סוג של גלות

ביום שישי הקודם התקשרו אלי שניים. עם הראשון שבהם, שלצורך העניין ייקרא נעם, למדתי יחד באוניברסיטה לפני מספר שנים. נעם, שהיה מאז ומעולם "חילוני" מצוי, עובר בשנתיים האחרונות, מאז התחתן, תהליך אטי-עצמאי של התקרבות למסורת. זה התחיל עם התפילין שמאז הבר מצווה היו מונחות בארון. בשנה האחרונה הצטרפו אליהן השבת, שמירת הכשרות, שמירה על טהרת המשפחה ועוד כהנה וכהנה. פה ושם אני משמש לו מורה נבוכים ("אתה יודע איפה יש מקווה לגברים בירושלים?" "בפורים מותר לנסוע במכונית ולהדליק אש?"). נעם התקשר כדי לשאול האם בחג השבועות מניחים תפילין, ולאחר שענית לי לו שלא, עוד הוסיף והקשה כהנה וכהנה. אני השתדלתי לענות כמיטב יכולתי, וכך נפרדנו באיחולי שבת שלום וחג שמח. האמת היא שלא תמיד יש לי תשובות, אך אני משתדל ושמח לנסות.

אחריו התקשר אמיתי, אתו למדתי יחד בישיבה. אמיתי בישר לי כי הקיץ הוא החליט ללכת לים, אבל "בחוף רגיל", אחרי שנים של נאמנות לחוף הנפרד שנמאס עליו. "מה אומר לך איתמר, לא חייבים אפילו להיכנס למים כדי ליהנות", בישר. "אתה שוכב על החוף והכול גן עדן".

הקוטביות שבין שני הסיפורים והדמויות הדגישה שוב בפניי כי אחת מהחמצות חיי הגדולות (אם מותר לדבר על החלטה אלוקית כחמצה) היא העובדה שנולדתי למשפחה דתית. סליחה אם אני מזעזע מישהו, אבל אני בתוכי כבר מזמן הסכמתי כי לו הדבר היה נתון לשליטתי הייתי מבכר ללא ספק

לי, כמה זמן אתה כבר חוזר בתשובה?" לקח לי כמה רגעים להשיב לבחור, שכן סערת הרגש שבה הייתי נתון בעקבות שאלתו, השמחה שהוא גרם לי בכך שחשב כי אני חוזר בתשובה ולא דתי מבית, הציפו אותי באושר גדול. "יום אחד", אמרתי לו לבסוף. "אני חוזר בתשובה כבר יום אחד שלם".

תכלה שנה וקללותיה,
תחל שנה וברכותיה.

בנשמה. בסופו של דבר, כך מתברר, כולנו צריכים לחזור בתשובה. כולנו מחפשים.

כמו עם נעם, גם את השיחה עם אמיתי סיימתי כשחיוך על פניי ולא רק משום שאת שניהם אני אוהב מאוד. מדובר בהכרה כי הסיפור של שניהם הוא למעשה אותו הסיפור. בעיניי שניהם הם חוזרים בתשובה הנמצאים בשלבים שונים של אותו תהליך. כל אחד מהם מתקן את הטעויות שנעשו בדרך שבה גדל, כשבסופה של הדרך השבילים יצטלבו לנקודת סיום אחת. הבעיה היחידה היא שבסיפור הזה אין קיצורי דרך.

כך גם למדתי על עצמי.

אדם שאינני מכיר לקח אותי טרמפ לפני מספר ימים. השעה הייתה שעת לילה מאוחרת. אינני זוכר על מה דיברנו, אולם בשלב מסוים שאל אותי הנהג: "תגיד

הרהורים חינוכיים

1. עלוני פרשת השבוע מלאים בסיפורים על 'חוזרים בתשובה'. האם דבריו של איתמר הם גם סיפור של חוזר בתשובה?
2. האם את מסכימה ליעין הטובה' בה הוא מתבונן על התהליך שעובר על אמיתי?
3. איתמר אומר כי אולי עדיף להיוולד חילוני כדי לזכות אחר כך להתחדשות שחש בעל תשובה אמיתי. כיצד מעוררים (אצלנו הדתיים...) רצון עז להתחדש ולהעמיק את עולמנו הרוחני-דתי?
4. האם וכיצד נוכל לחנך את תלמידינו (ואת עצמנו...) לרצות להיהפך לבעלי תשובה, אף אם נולדנו 'דתיים'?

במקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד.

בעל תשובה הוא כמו בעל לשון הרע, הקבוע ועוסק בכך.

הרב צבי"ה קוק, אור לנתיבותי, עמ' קה

מסביב לדפים

- א. ניתן לעשות מנוי אישי (ללא עלות) על דפי "בעין חינוכית". נא לפנות לשרון: sharonz@orot.ac.il.
- ב. נשמח אם תפיצו את הדברים הלאה, למשפחה ולחברים מחוץ למכללה.
- ג. מומלץ לשמור על דפי "בעין חינוכית" לשימוש עתידי.
- ד. נשמח אם תפיצו את הדברים הלאה, למשפחה ולחברים מחוץ למכללה.